

Можливості Інтернет взагалі переносять навчання у площину інтерактивного спілкування і методів навчання причому на будь-якій відстані і на підставі невербальних форм зв'язку і часто за допомогою схем, символів, динамічних зображень, кіносюжетів, кліпів тощо.

Ігнорування медіаосвіти, інтернет та інтерактивних методів при безпосередньому сполученні їх з фізичним, хімічним та біологічним експериментами як "живими" засобами навчання в курсах природничих предметів є прогресивною тенденцією нового століття. Факт поширення таких технологій на ниві педагогічної освіти вимагає стрімкого перетворення психолого-педагогічної і методичної підготовки майбутнього учителя природничих предметів, створення для цього спеціальних лабораторій педагогічних технологій навчання.

Література

1. Карпенко М.П., Помогайбин В.Н. К вопросу о становлении новой педагогической парадигмы и ее технологическом обеспечении // Школьные технологии. – 1999. - №1-2. - С.3-9.
2. Лернер И.Я. Базовое содержание общего образования // Сов. педагогика. - 1991. - № 11. - С. 15-16.
3. Румянцев А.П. Організація і методика викладання професійно-орієнтованих дисциплін /Сучасний стан вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи.- К.: Видавничий центр "Київський університет", 2000. - с.92-94.
4. Степанюк А. Нові парадигми вивчення біології //Рідна школа. -№9. - 1999. -с.38-41.

ВИВЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ І ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Кожевников В.М. (Донецьк)

В статті розглянуто наукові засади, теоретико-методологічні основи, управління наступністю профільної школи і вищого навчального закладу, модель неперервності та цілісності освіти у наступності цих навчальних закладів, її структурні складові, методики та методичні підходи у дослідженні ефективності наступності.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Реформування середньої загальноосвітньої і вищої школи, що зараз відбувається, є наслідком змін в суспільному житті України та спрямоване на удосконалення організації навчання, виховання, на розвиток ініціативної, творчої особистості випускника школи і фахівця.

Модернізація середньої загальноосвітньої і вищої освіти в Україні спрямована на досягнення неперервності, цілісності освіти, оновлення педагогічної парадигми та підкріплюється відповідними документами: „Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті”, „Концепція загальноосвітньої середньої освіти (12-річна школа)”, „Концепція профільного навчання в старшій школі”, „Державна програма розвитку вищої освіти на 2005-2007 роки”, в змісті яких викладено основні тенденції і принципи подальшого розвитку середньої і вищої освіти.

Мова йде, щодо навчання, про підвищення ефективності роботи навчальних закладів різних рівнів акредитації, серед яких вагоме місце посідає основна ланка – профільні школи і вищі навчальні заклади, про формування у учнів і студентів навичок ініціативи, творчого підходу, умінь використовувати наукову інформацію, про розвиток компетентного учнівського і студентського менталітету та іміджу.

Щодо керівників, учителів і викладачів: необхідне розроблення інноваційних підходів в практиці навчання, виховання та розвитку учнівської молоді, впровадження гуманістичних відношень і поведінки, компетентного

організаційно-управлінського менталітету та іміджу на основі освітнього, педагогічного менеджменту.

Щодо виховання: ідеалом в Україні повинна стати гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна і національно свідома людина, що наділена громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинним і патріотичним почуттям, є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку та самовдосконалення. Тому пріма виховання над навчанням є основою ідеологічної стратегії освітнього процесу, що відзначено у Концепції національного виховання „Громадянин XXI ст.“.

Зараз до профільних шкіл відносять ліцеї, гімназії, колегіуми, випускники яких спрямовані на навчання у вищих навчальних закладах, тут формується досвід взаємодії цих навчальних закладів. Але практика роботи цієї ланки системи освіти показує, що й у сучасних умовах вони працюють в основному окремо, мають свою мету, зміст і спрямованість навчально-виховного процесу. Згодом середня загальноосвітня школа повинна стати 12-річною, а старша школа в ній – профільною. Серед профілів у нашому дослідженні виділяємо ті, що пов'язані із вищою освітою.

Основним механізмом взаємодії таких профільних шкіл і вищих навчальних закладів ми вважаємо наступність, що стає теоретичною та методологічною основою неперервності і цілісності цієї ланки системи освіти.

Постановка мети дослідження.

У дослідженні ставиться мета теоретичного обґрунтування та практичного впровадження принципу наступності у взаємодію та різні види спільної праці освітян профільної школи і вищого навчального закладу, вивчення результатів науково обґрунтованого забезпечення наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Таким чином, дослідження є концептуальним, відповідає вимогам методологічної повноти, логічності, оптимальності та актуальності, завданням „Концепції профільного навчання в старшій школі” та „Державній програмі розвитку вищої освіти на 2002-2007 роки”.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

У дослідженні розроблено наукові засади забезпечення наступності профільної школи і вищого навчального закладу на цілісній основі:

- методологія і технологічні підходи до цілісного забезпечення наступності профільної школи і вищого навчального закладу в організаційній діяльності керівників, учителів та викладачів, у самоорганізації навчальної діяльності старшокласниками і студентами;
- визначено принципи, критерії забезпечення та показники досягнення наступності у вище означеній діяльності;
- розроблено теоретично-практичні моделі відповідних до умов організації видів наступності;
- розкрито механізми організації наступності;
- наведено алгоритми реалізації теоретично-прикладних моделей наступності.

Цілісність тут забезпечується спадкоємною організаційною діяльністю керівників, учителів і викладачів та самоорганізацією навчальної діяльності старшокласниками і студентами.

Розроблено теоретично-методологічні основи забезпечення наступності профільної школи і вищого навчального закладу:

- педагогічні закони наступності, закономірності та принципи;
- правила забезпечення наступності в організаційній діяльності керівників, в організаційній педагогічній діяльності учителів та викладачів, в організації навчальної діяльності старшокласників і студентів;
- виявлено зміст якісних показників досягнення наступності цих навчальних закладів в діяльності керівників, учителів, викладачів, старшокласників і студентів.

Ці теоретико-методологічні основи складають підґрунтя для розгляду

управління наступністю профільної школи і вищого навчального закладу. У психології та педагогіці підкреслюється, що на шляху освітнього процесу (у наступності профільної школи і вназу) виникають чинники, що перешкоджають його організації, тому необхідним є управління наступністю освітнього процесу. Мова йде про необхідність оволодіння керівниками, учителями і викладачами основами менеджменту та проходження ними етапів менеджера, лідера, реформатора, а старшокласники та студенти повинні оволодіти основами самоменеджменту в навчальній діяльності та самостійній роботі.

Щодо управління наступністю профільної школи і вищого навчального закладу розглянуто такі основні положення:

- педагогічний менеджмент керівників, учителів та викладачів, самоменеджмент старшокласників та студентів;
- виділено і визначено принципи управління наступністю;
- розроблено теоретично-практичні моделі управління наступністю в діяльності керівників, учителів, викладачів, старшокласників та студентів, критерії та показники управління наступністю;
- створено інформаційне поле управління наступністю керівниками, учителями і викладачами, старшокласниками і студентами;
- розглянуто етапи управління;
- запропонована класифікація спадкоємних зв'язків в управлінні наступністю.

Таким чином, у цій частині дослідження розглянуто особливості управління наступністю профільної школи і вназу в діяльності керівників, суттєві характеристики управління наступністю в педагогічній діяльності учителів та викладачів, специфічний характер самоуправління наступністю в навчальній діяльності старшокласниками і студентами.

Розроблені у дослідженні наукові засади, теоретико-методологічні основи забезпечення наступності, управління наступністю дозволили розглянути модель неперервності та цілісності освіти у наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Конкретно розглянуто організаційно-дидактичні засади забезпечення наступності:

- наведена система способів забезпечення наступності профільної школи і вищого навчального закладу;
- розкрито суть і зміст педагогічного континууму наступності;
- запропонована класифікація спадкоємних зв'язків в управлінській діяльності керівників, учителів, викладачів, в самоуправлінні старшокласників та студентів;
- виділено організаційно-управлінські механізми у забезпеченні наступності профільної школи і вищого навчального закладу;
- розкрито якісні характеристики рівнів наступності профільної школи і вищого навчального закладу;
- запропоновано зміст інноваційної моделі неперервності та цілісності освітнього процесу упродовж навчання старшокласників і студентів у цих навчальних закладах;
- розкрито суть і зміст феномену неперервності та цілісності освіти у наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Варто підкреслити, що у нашому дослідженні наведена загальна теоретично-практична модель неперервності та цілісності освіти у наступності профільної школи і вищого навчального закладу, яка повинна бути конкретизованою у відповідних умовах таких навчальних закладів, коли необхідно враховувати чинники:

- зміст, специфіка, особливості профілів у школі;
- місія, престиж, імідж профільної школи і вищого навчального закладу, а звідси – стратегія і тактика, інновації та технології освітньої діяльності;
- наявність внутрішніх потреб у наступності, тобто: розвитку; успіху у розвитку; уміння керівників бачити майбутнє в сучасному; узгодження темпів розвитку всіх підсистем профільної школи і відповідних ним підсистем

у вищому навчальному закладі; підвищення ефективності діяльності всіх суб'єктів; перехід від одного стану до нового шляхом творчості та інноватики;

- специфічно відібраний контингент старшокласників, високопрофесійні кадри, фінанси, матеріально-технічне, інформаційне, програмно-методичне та нормативно-правове забезпечення;

- методологічні засади наступності профільної школи і вищого навчального закладу: закони, закономірності, принципи, правила наступності; засади її реалізації (способи забезпечення, організаційно-управлінські механізми, спадкоємні зв'язки); характер організаційно-управлінської діяльності керівників, учителів профільної школи і викладачів вищого навчального закладу як менеджерів, лідерів, реформаторів, навчальної діяльності старшокласників і студентів в умовах самоменеджменту;

- моніторинг суті і змісту, діагностування рівнів, оцінювання ефективності наступності профільної школи і вищого навчального закладу в діяльності керівників, учителів і викладачів, старшокласників та студентів;

- особливості суті і змісту критеріїв забезпечення та показників досягнення наступності, тому що тут криються можливості для введення корекційних підходів, для створення авторської школи, авторського вищого навчального закладу.

Необхідно також враховувати і можливості певного регіону у здобутті загальної середньої та вищої освіти учнівською молоддю.

Організація експерименту вимагає дослідження ефективності організаційно-дидактичних засад щодо забезпечення наступності профільної школи і вищого навчального закладу. У цьому напрямку нами створено методики та методичні підходи до організації контрольного експерименту:

Методика 1. Вивчення управління керівниками наступністю профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 2. Уточнення досвіду роботи керівників профільної школи і вищого навчального закладу у забезпеченні наступності цих навчальних закладів.

Методика 3. Вивчення управління учителями та викладачами наступністю профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 4. Уточнення досвіду роботи учителів профільної школи і викладачів вищого навчального закладу у забезпеченні наступності цих навчальних закладів.

Методика 5. Вивчення розвитку особливостей особистості старшокласників і студентів в самоуправлінні навчальною діяльністю у наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 6. Уточнення досвіду старшокласників та студентів в самоуправлінні навчальною діяльністю у наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 7. Вивчення рівнів педагогічної творчості учителів та викладачів у забезпеченні наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 8. Вивчення рівнів професійної компетентності учителів та викладачів у забезпеченні наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 9. Вивчення наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 10. Вивчення рівнів наступності профільної школи і вищого навчального закладу за способами її забезпечення.

Методика 11. Вивчення рівнів наступності профільної школи і вищого навчального закладу за якісними показниками її забезпечення.

Методика 12. Вивчення наступності профільної школи і вищого навчального закладу у кількісних показниках.

Методика 13. Вивчення досягнень учителів та викладачів у наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 14. Вивчення досягнень старшокласників, студентів у наступності профільної школи і вищого навчального закладу.

Методика 15. Вивчення досягнення життєвих планів старшокласниками та професійного самовизначення студентами впродовж навчання у профільній школі і вищому навчальному закладі як майбутніх фахівців.

Методика 16. Вивчення досягнень випускників профільної школи, вищого навчального закладу як фахівців.

Таким чином, в основу дослідження покладено цілісну концепцію, що базується на наукових, теоретико-методологічних основах, організаційно-дидактичних засадах забезпечення наступності в діяльності всіх суб'єктів профільної школи і вназу та має апарат дослідження ефективності дії цих засад в цій діяльності, реалізації життєвих планів та професійних досягнень.

Експеримент проводився у таких навчальних закладах: Донецький ліцей при Донецькому національному університеті; Слов'янський педагогічний ліцей при Слов'янському педагогічному університеті; Донецький медичний ліцей при Донецькому медичному університеті; Донецький технічний ліцей при Донецькому національному технічному університеті; Макіївська гімназія психолого-педагогічного профілю і Макіївський економіко-гуманітарний інститут; Ялтинська гімназія при Кримському гуманітарному університеті, де відстежувалась ефективність наступності.

Оскільки всі ланки наступності профільної школи і вназу мають свої особливості і всі результати навести неможливо, наведемо результати наступності Донецького ліцею (що відомий своїми успіхами і працює більше 15 років) при Донецькому національному університеті:

Методика 1: наступність забезпечується в управлінській діяльності керівників на рівнях (вищий середнього та високий) із перебільшенням високого, відповідно 18% та 82%.

Методика 3: наступність забезпечується в управлінській діяльності учителів та викладачів на рівнях: низький – 5%, середній – 2%, вищий середнього – 20%, високий – 73%. Видно, що перебільшує високий рівень.

Методика 5: рівні розвитку особистості старшокласників (високий і середній разом): мотивація – 83%, інтелект – 78%, швидкість – 84%, гнучкість – 67%, оригінальність – 82%, розроблення ідей – 59%; рівні розвитку особистостей особистості старшокласників (високий і середній разом): сила волі – 90%, схильність до ризику – 81%, саморегуляція – 91%.

Методика 7: учителі профільної школи і викладачі вназу виявляють педагогічну творчість на високому і середньому рівнях відповідно: 78%, 76% і 8%, 24%. Перебільшує високий рівень: 78% та 76%.

Методика 8: рівні професійної компетентності учителів та викладачів виявилися в основному на високому і середньому рівнях, відповідно 56%, 33% і 20%, 60% із перебільшенням високого рівня компетентності учителів профільної школи (56% і 20%). Це підкреслює наші теоретичні висновки про те, що у вищій школі ще працюють традиційні технології, що мало сприяють розвитку педагогічної компетентності викладачів.

Методика 9: рівень наступності профільної школи і вназу високий – 100%.

Методика 10: наступність за способами її забезпечення (шкала оцінювання: високий рівень – 50-60 балів, середній рівень – 40-49 балів, низький рівень – 1-39 балів) склала 57 балів, що відповідає високому рівню.

Методика 11: наступність за якісними показниками її забезпечення (шкала оцінювання: високий рівень – 140-150 балів, середній рівень – 130-139 балів, низький рівень – 1-129 балів) склала 145 балів, що відповідає високому рівню.

Методика 12: наступність у кількісних показниках: 45%-69% - рівень наступності низький, 70%-89% - рівень наступності середній, 90%-100% - рівень наступності високий. Загальна ефективність наступності визначилась 90%, що відповідає високому рівню.

Методика 13: досягнення учителів та викладачів у педагогічній діяльності. Учителі (соросовці) – 4, учителі (методисти) – 19, Заслужений учитель України – 1, Заслужений працівник освіти – 1. Викладачі (методисти) – 4, викладачі (Заслужені учителі України) – 2.

Методика 14: досягнення старшокласників у творчій навчальній діяльності: обласні олімпіади (кількість – 356, всеукраїнські олімпіади (кількість – 144), міжнародні олімпіади (кількість – 31), всеукраїнська МАН (кількість – 41), обласна МАН (кількість – 284), районні олімпіади (кількість – 675).

Методика 16: досягнення випускників профільного ліцею у подальшому – вищого навчального закладу як фахівців: 2000 рік – два кандидати наук, 2001 рік – два кандидати наук, 2002 рік – два кандидати наук, 2003 рік – 2 кандидати наук, 2004 рік – два кандидати наук, 2005 рік – 1 кандидат наук, 2006 рік – 7 кандидатів наук.

Зaproваджено технології: організаційно-управлінської діяльності керівників у забезпеченні наступності профільної школи і вназу; організаційно-управлінської діяльності учителів та викладачів у забезпеченні наступності; самоорганізації та самоуправління навчальною діяльністю старшокласниками та студентами у забезпеченні наступності; досягнення неперервності та цілісності освіти у наступності профільної школи і вназу.

Наш дослідно-експериментальний досвід, системний аналіз впровадження наступності профільної школи і вищого навчального закладу дають можливість визначити її позитивні характеристики:

- випускник профільної школи – студент першого курсу має повне уявлення про вищий навчальний заклад, налаштований навчатися у ньому або іншому, звичний до систематичної та самостійної роботи. Тут батьки звільнені від зайвих клопотів та матеріальних витрат на репетиторство чи пошуки інших каналів продовження освіти для свої дітей. Всі випускники профільної школи стають студентами вищих навчальних закладів, у яких в подальшому немає відсіву студентів. Є можливості встановлення спеціальних стипендій Вченої ради, пільг ректора вназу кращим старшокласникам профільної школи, у подальшому – студентам, підвищення заробітної платні учителям та викладачам вназу, що працюють в ній;

- можливості організації навчального процесу на єдиній із вищим навчальним закладом науково-методичній базі, орієнтація на науково-дослідну підготовку шкільної молоді ще в профільній школі. Надається можливість ще у профільній школі слухати спецкурси, які ведуть викладачі вищого навчального закладу, складати самостійний графік навчання під керівництвом викладачів вназу, користуватися не тільки шкільною, а й бібліотекою вназу. Навчальна діяльність старшокласника як майбутнього студента, стає підґрунтям його подальшої самоосвіти, самоволодіння професійними знаннями, уміннями, навичками;

- постійний пошук прогресивних педагогічних технологій учителями профільної школи, викладачами вназу, що працюють в ній. Педагогічні комунікації учителів та викладачів збагачуються соціально-педагогічною стратегією і тактикою, широко використовуються стимуляційні підходи для самовираження старшокласників та студентів. Учбові технології практично орієнтовані, варіативні, мають особистісну спрямованість, розвивальний та виховний характер, враховують вимоги гуманізації та гуманітаризації. Має місце постійне заняття всіх педагогів самоосвітою, науково-дослідною і дослідно-експериментальною роботою. Кожний учитель профільної школи і викладач вназу, що працює в ній, є проектантом індивідуальної траєкторії свого професійного становлення, коли він володіє таким набором дидактичних методів, прийомів, організаційних форм, що складають основу його індивідуальної професійної майстерності. Учителі і викладачі у профільній школі мають сформовані риси вдачі – темперамент, інтуїція, манера спілкування, авторські та організаторські здібності, емпатійність;

- навчання старшокласників та студентів характеризується таким чином: розвитком формування реалістичної самооцінки, що спонукає до наполегливої праці, загартовує волюві якості; діагностичною роботою з ними; виявленням характерних рис особистості; розробленням практичних рекомендацій з методики виконання змісту індивідуальних завдань; процесом само розвитку творчої особистості; створенням комфортного простору та системи

психолого-педагогічної підтримки і захисту учнівської молоді; кожний старшокласник профільної школи як майбутній студент має індивідуально-особистісний життєвий проєкт, розвинену самосвідомість, вміє вчитися, володіє рефлексією, діалогом (із собою, світом, оточенням), методами спільного життя; ще в профільній школі старшокласники як майбутні студенти ознайомлюються з вимогами і мають можливості пристосуватися до вузівського життя; підтримкою з боку психолого-діагностичної служби профільної школи в особі психолога;

- досягнення конкурентноспроможності випускника профільної школи у подальшому – випускника вназу, значне підвищення якісного складу спеціалістів вищої кваліфікації, що дасть поштовх економічному та духовному зростанню України;

- створення наукового товариства, секції якого очолюють провідні вчені вназу, акмеологічного центру для підвищення науково-методичного рівня учителів і викладачів, що працюють у профільній школі, науково-методичної ради для роботи з учителями і викладачами, відмова від заформалізованих управлінських структур і командно-адміністративних методів управління, впровадження вільної моделі організації навчального процесу, використання здоров'я зберігаючи та здоров'я формуючих технологій в управлінні, навчанні й вихованні;

- створення умов для фізичного і духовного розвитку старшокласників та студентів, збільшення кількості годин на фізичне виховання, використання можливостей для оздоровлення старшокласників на матеріальній базі вназу, проведення валеологічного моніторингу, можливості дозування домашнього завдання та нормалізації навчального навантаження, забезпечення санітарно-гігієнічного режиму;

- побудова педагогічного процесу як взаємного збагачення учителів, викладачів і старшокласників у подальшому - студентів. Виховна робота ґрунтується на концепції національного виховання. Впровадження української національної культури та культури народів інших національностей, створення різних клубів, студій, секцій, очолюваних відомими людьми. Виховання громадянина незалежної України, патріота, духовно багатой особистості, майбутнього професіонала. Формування у учнівській молоді реальних уявлень про справжні цінності життя і діяльності людей у духовній та матеріальній сферах суспільства, що відображають соціальні, правові і моральні норми. Створення умов для повноцінного розвитку особистісних властивостей учня та студента як суб'єктів навчально-виховного процесу, антропоцентристська стратегія виховання особистості;

- ознайомлення старшокласників профільної школи і студентів з науковими досягненнями вназу, з проблемами, над якими працюють кафедри. Закріплення за кожним старшокласником наукового керівника із вищого навчального закладу, який керує процесом становлення старшокласника у науковій сфері. Є можливості навчити старшокласника бачити наукову проблему, вміти її дослідити. Готовність наукових керівників до спілкування з урахуванням вікових особливостей старшокласників. Співпраця наукового товариства профільної школи з науковим товариством студентів вназу.

Проведене дослідження показало, що на практиці наступність профільної школи і вназу забезпечує: визначення оптимального змісту освіти і науково обумовлені можливості його збагачення, інтегративності та оновлення; використання базових навчальних програм і науково обумовлені можливості розроблення інноваційних (авторських) за допомогою кафедр вищого навчального закладу; проведення загальноосвітньої профільної підготовки і можливості її доповнення профільними факультативами, спецкурсами, інтегрованими дисциплінами; доповнення традиційної урочної форми навчання лекційно-семінарською та індивідуальною (курсів роботи, проєкти, дослідження та ін.); використання колективних форм навчальної діяльності; використання не тільки традиційних методів, методик, але і науково обумовлене розроблення і впровадження сучасних освітніх та інформаційних технологій; навчання, виховання і розвиток особистості старшокласника, студента - фахівця як

творця свого життя, як громадянина України, як представника її національної еліти; використання передового вітчизняного досвіду роботи загальноосвітньої профільної школи, вищого навчального закладу і міжнародного в межах Болонського процесу; створення авторської профільної школи, авторського вищого навчального закладу, як процес накопичення власного досвіду керівниками, учителями, викладачами, що відображається в авторських технологіях та описується у методичних посібниках, підручниках, монографіях, захищається в кандидатських та докторських дослідженнях.

Взагалі, дослідження показало, що наступність є багатоскладовим, багатокomпетентним явищем, вона сприяє забезпеченню і досягненню комплексу позитивних ефектів в освітньому процесі профільної школи і вназу, в ній міститься значний оптимізаційний потенціал та економічний ефект в організації освітнього процесу у системі етапів освіти України.

Подальшими розвідками є поширення змісту концепції оптимізації навчання учнів у наступності загальноосвітньої середньої школи і вищого навчального закладу, що є вагомим науково-теоретичним та технологічним внеском у розвиток дидактики вищої школи.

Література

1. В.М.Кожевников. Інноваційна модель наступності профільної школи і вищого навчального закладу в організації діяльності керівників // Гуманізація навчально-виховного процесу: Збірник наукових праць. Випуск XXX / За загальною редакцією В.І.Сипченка. – Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2006. – С. 24-33.
2. В.М.Кожевников. Інноваційна модель наступності профільної школи і вищого навчального закладу в організації діяльності учителів та викладачів // Гуманітарні науки. - № 2(12) / 2006, липень-грудень. – С. 127-132.
3. В.М.Кожевников. Принципи, критерії, показники управління наступністю профільної школи і вищого навчального закладу в організаційній діяльності керівників // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб.наук.пр. / Редкол.: Т.І.Суценко (відп.ред.) та ін. – Запоріжжя. – 2006. – Вип. 37. – С. 90-99.
4. В.М.Кожевников. Принципи, критерії та показники наступності профільної школи й вищого навчального закладу в організаційній педагогічній діяльності вчителів та викладачів // Освіта Донбасу. – 2006. - № 3-4(116-117). – С. 43-51.
5. В.Кожевников. Наступність як загальнопедагогічний закон // Рідна школа. – 2006. - № 9(920), вересень. – С. 22-24.

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ І МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ 70–90-Х РР. ХХ СТ.

Король Л.Л. (Полтава)

Проблема творчої особистості вчителя як основа соціального запиту на ринку праці нового тисячоліття актуалізується загостренням протистояння між гуманістичними орієнтирами й авторитарною моделлю функціонування освіти. В контексті виникнення й подолання методологічних і концептуальних суперечностей викликає особливий інтерес період 70–90-х рр. ХХ ст., адже за тих часів грандіозні перетворення в суспільному житті сприяли інтенсивному осмисленню напрямків перебудови професійної підготовки майбутнього вчителя, що відбулось у численних теоретичних підходах, рекомендаціях, експериментах.

Аналіз наукового доробку досліджуваного періоду засвідчив гостру наукову полеміку в площині пошуку шляхів удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя. На початок дев'яностих років минулого сторіччя, констатує І.А. Колеснікова, налічувалося близько двох десятків підходів до професійної підготовки вчителя [1, с. 71]. Авторитетні вчені доводили, що